

Нар. артист Любомир ПИПКОВ:

Положително културно явление

Фестивалът „Мартенски музикални дни“ е интересно явление в нашия културен живот, което всяка година бележи нови постижения. Този път в него бяха включени произведения на повече от четиридесет автори, половината от които съвременни. Между тези четиридесет творби премирните изпълнения бяха около двадесет. Тук трябва веднага да отбележим и категоричното участие на българската музика, представена от 18 композитори!

Тази година „Мартенските дни“ започнаха с два изключително сериозни концерта, изнесени от Софийската държавна филхармония. В първия видяхме един многообещаващ музикант — Димитър Манолов, — който отлично представя младата ни генерация диригенти, а във втория бяхме свидетели на срещата на Иван Маринов (чийто качества на ръководител отдавна познаваме) с чудесната цигуларка Стойка Миланова, която излиза за първи път в кариера на фестивала. Интересно събитие в музикалните празници беше гостуването на Будапештския симфоничен оркестър, един много добре комплектуван, професионален колектив, воден умело от диригента Дьорд Лехел. Оригинално построените програми и изрядните солисти, както и присъствието на съвременния унгарски автор Дюрк (нято Рапсодия за два кларнета заслужава безспорно внимание) оставиха трайни впечатления у слушателите. Положително беше представянето и на Московския камерен оркестър „Баршай“, първостепенен състав, завоювал световна известност, ръководен с голямо чувство за мярка. Онова, което ми се иска преди всичко да отбележа в изпълнението на „Баршай“, са безкрайните нюанси, които диригентът е наменил като инструменталист, майстор на виолата. За мен беше из-

ключително приятно да констатирам, че той използва възможностите на целия ъък. Осъзнал всички звучности по неговото протегане, Баршай го дели на безброй милиметри, което може да ни бъде пример, когато търсим цветовете, тембри, съотношения, изравнявания. Интерпретацията на „Изкуство на фугата“ от Бах се отличаваше с неовторимо богатство на барга, поднесени с вкус и мярка. Вечерите на „Баршай“ бяха показателни за наличието на истински голямо изкуство и с право се превърнаха в едни от празниците на фестивала. Симфоничният оркестър на Румънското радио и телевизия с диригент Йосиф Конта изпълни откъслец от „Военния реквием“ на Бритън, в който чухме една изключителна певица като Емилия Петреску. Без да има богат оцветен оперен глас, Петреску притежава неоспоримо майсторство, зад което стоят огромна интелигентност, чувство за стил и абсолютна изравненост на целия регистър. С голяма искреност бяха пресъздадени от оркестъра произведенията от Енешку — един гениален представител на музиката на XX век, — когото в първата симфония „видяхме“ като французин, участник в развола на френското музикално изкуство, а в распадната — съвършено народен, близък до румънската душевност. Симфоничният оркестър на Берлинското радио представя един съвременен автор, на когото немската музикална култура залага много. В „Малък концерт за оркестър“ ни видяхме Маркус организиран, чувствителен към баргите, на места камерен в звученост и несъмнено съвременен. Съветският автор Бунина заслужава внимание най-вече поради интересните си търсения. Свои образи музикант, Бунина не върви по утълкани пътища, понякога е ъгловат и рязък,

но това не му пречи да сътворява своя поезика. Безспорно ние не можем да очакваме от съветската музика да дава произведения само като тези на един гениален Шслакович, Прокофиев или Хачатурян, тя трябва да открива и други пътища на развитие. Така можем да очакваме появата на композитори с оригинално виждане и отношение към действителността. Една от събитията на фестивала беше и премиерното изпълнение на операта от Парашкев Хаджиев „Лето 893“, която е несъмнен принос в българското сценично изкуство.

Положително е участието на нашите млади инструменталисти в „Мартенските дни — 73“. Хубавата изява на Иван Дреников, който прави първите си големи стъпки в изпълнителското изкуство, и на талантливия виолончелист Венцислав Николов доказват присъствието на перспективни артисти в концертния живот на страната. С искрено удоволствие искам да отбележа чудесния концерт на Васил Арнаудов със Софийския камерен хор, както и стилната, професионално издържана вечер на поезията и музиката, в която чухме отлични изпълнители като Павел Герджиков, Мати Пинкас, Александрина Милчева, Николай Евров, Андрей Чапразов.

Смятам, че главното в русенския фестивал е неговата адресираност към публиката. На тази публика ние системно поднасяме и класика, и съвременност, и дори произведения, които още не са получили „право“ на съществуване. По този начин тя постепенно става пълноценен участник във фестивалите с изработен критерий и вкус, който е в състояние да подпомага развитието на изкуството както в процеса на неговото създаване, така и в превръщането му в достояние на масовия слушател.